

TURİZM İŞLETMELERİNİN ANİMASYON FAALİYETLERİNİ KONU ALAN ULUSAL YAZININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Emrah İNALTEKİN^{1*}

ORCID: 0009-0002-7804-302X

<https://doi.org/10.7460/turar.1515047>

ÖZ

Turizm, sektörel ve endüstriyel anlamda gelişmiş bir çalışma sahasına sahip olmasının yanı sıra aynı zamanda akademik literatür açısından da önemli bir yere sahiptir. Turizm ile ilgili yapılan akademik çalışmaların literatürde yoğun bir şekilde var olmasının temel nedeni turizmin farklı alt dallara sahip olduğunun varsayılmasıdır. Bu alt dallardan biri olan animasyon faaliyetleri de turizm literatürüyle olduğu kadar rekreasyon ve boş zaman yönetimi alanlarıyla da bütünleşik olarak mevcut olan popüler bir alanı temsil etmektedir. Bu çerçevede yapılan çalışmada, turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili ulusal literatürde yer alan çalışmalar bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Bibliyometrik analiz kapsamında, çalışmaların anahtar kelime sayıları; yayın yılları, yazarların unvanları ve çalışma türleri üzerinden veriler toplanmıştır. Bu kapsamda yapılan analiz ile çalışmaların 2000 ila 2023 yılları arasında yayınlandığı, ağırlıklı olarak 4 ila 6 arasında anahtar kelime kullanıldığı, yüksek oranda makale türünde yayımlar yapıldığı ve yayın yapan araştırmacıların unvan olarak karma bir şekilde hem akademisyenlerden hem de öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Animasyon Faaliyetleri, Bibliyometrik Analiz, Turizm İşletmeleri, Rekreasyon, Boş Zaman Faaliyetleri

^{1*} Sorumlu Yazar: Arş. Gör., Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi Bölümü/ Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye, emrah.inaltekinn@balikesir.edu.tr

Geliş/Submitted: 12.07.2024- **Kabul/ Accepted:** 10.09.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

APA: İnaltekin, E. (2024). Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetlerini Konu Alan Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi, Turar Turizm ve Araştırma Dergisi, 13 (2), 209-225.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF NATIONAL LITERATURE ON ANIMATION ACTIVITIES IN TOURISM BUSINESSES

ABSTRACT

Tourism is a sectoral and industrially developed field. In addition to having a field of study, it also has its own academic literature. It also holds an important place in terms of tourism. The main reason for the intensive presence of academic research on tourism in the literature is the assumption that tourism has different sub-branches. One of these sub-branches, animation activities, is related to recreation and leisure as well as tourism literature. It represents a popular area that is also integrated with time management areas. In the study conducted within this framework, a bibliometric analysis was performed on studies in the national literature concerning animation activities in tourism enterprises. Within the scope of the bibliometric analysis, data were collected on the keyword counts of the studies, years of publication, authors' titles, and study types. The analysis revealed that studies were published between 2000 and 2023, predominantly using 4 to 6 keywords, with a high percentage of publications in the form of articles. It was also determined that the researchers publishing these studies consisted of both academicians and students, mixed in terms of titles.

Keywords: Animation Activities, Bibliometric Analysis, Tourism Businesses, Recreation, Leisure Activities

1.GİRİŞ

Rekreasyon; bireylerin boş ve serbest zamanlarında, doğaya zarar vermeksizin kendini dinlendirmek veya eğlendirmek gibi boş zamana yönelik motivasyonel faktörler ile yönelmiş olduğu çeşitli faaliyetleri inceleyen multidisipliner bir bilim alanıdır (Tütüncü, 2012). Rekreasyonel faaliyetlerin birçok farklı türü bulunmaktadır. Bunlardan biri de turizm faaliyetleridir.

Bireyler, turizm işletmelerinin sunmuş olduğu temel hizmetler haricindeki süreç içerisinde uzun süreli boş vakitlere sahip olabilmektedir. Bu noktada turizm işletmeleri, müşterilerinin geçirdiği zamanın daha kaliteli olması adına tamamlayıcı ek hizmetler sunmaktadır. Böylelikle turizm işletmeleri, müşterilerin ana hizmetler dışında kalan süreçler içerisindeki olası tatminsizliğinin önüne geçerek proaktif bir şikâyet yönetimi ve marka algısı geliştirme sürecini de sağlamış olmak adına önemli bir iş yapmış olabilmektedir. Bu durum, çalışmanın konusunun temelini oluşturmaktadır.

Turizm, rekreasyonel faaliyetler içinde önemli bir alternatifken animasyon da turizm faaliyetleri açısından tamamlayıcı bir role sahiptir. Animasyon, turizm faaliyetleri açısından ciddi öneme sahip bir olgudur Animasyon ise sözlük anlamıyla “canlılık, hayatiyet, şevk” gibi farklı kelimelerle açıklanabilmektedir (Çeken vd., 2007). Bazı bireyler, seyahat amacı ile gittikleri bölgelerde turizm adına yalnızca konaklama ihtiyaçlarını karşılayacak tesisler tercih etmemekte bununla beraber konakladıkları tesiste geçirecekleri vakti de değerlendirmek istemektedirler (Turan vd., 2017). Bu noktada bireylerin bir rekreasyonel faaliyet olan turizm faaliyetlerine katıldıklarında dahi hizmet aldıkları süre içerisindeki boş zamanlarını değerlendirmeye yöneldiklerini ifade etmek mümkündür. Bu durum, animasyon faaliyetlerinin varlığını da beraberinde getirmektedir.

Animasyon departmanı, animasyon faaliyetleri ve animasyon etkinliği planlaması gibi konular, turizm literatürüyle ilgili hem işletmecilik hem de turizmin alt dalları ile ilgili temalar kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bu durum, turizm açısından ele alınan animasyon kavramı ile ilgili çalışmaların turizm literatüründe yer bulmasını kolaylaştırmıştır. Turizm ve turizm işletmeciliği alanındaki animasyon ile ilgili

çalışmaların artmasıyla beraber, bu alanda yapılan akademik çalışmaların incelenmesinin ve bibliyometrik analize tabi tutulmasının literatür açısından faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bibliyometrik analiz, kullanım alanı itibariyle birçok farklı disipline uygun bir zemine sahip ve çalışma alanı geniş bir yöntemdir. Bibliyometrik analiz sayesinde çalışmalar farklı bir alanda ilham uyandırılabilir şekilde sınıflandırılabilir, hatta yapılan sınıflandırmalar neticesinde daha önce çalışma yapılmamış alanların keşfedilmesi kolaylıkla sağlanabilir. Bu sayede makale, yazar ve dergi çerçevesinde farklı ölçütler kullanılarak veri setleri üretmek ve bu veri setleri aracılığıyla çeşitli sınıflandırmalar yapmak mümkün hale gelir (Savrun ve Mutlu, 2019). Bu veri setlerinin sınıflandırılması aracılığıyla yeni yapılacak çalışmalar adına değişkenlerin tayin edilmesi kapsamında önemli avantajlar elde edilebilir.

Bibliyometrik analizler ile araştırmaların genel içeriğine yönelik değerlendirme çabaları oldukça kısıtlı tutulmaktadır. Bu durumun tersi olarak ise analiz aşamasında yapılacak olan değerlendirmede yapısal sınıflandırmalar maksimum düzeyde tutulmaktadır (Al vd., 2010). Buradan hareketle, bir bibliyometrik analiz gerçekleştirecek olan araştırmacının uzun soluklu metin incelemeleri yerine çalışmaları, belirli yapısal ölçütler etrafında kategorize etme çabasına gireceğini ifade etmek mümkündür.

Birçok bilimsel yayın türü bibliyometrik analiz kapsamında ele alınmaktadır. Bu kapsamda değerlendirmek açısından tezler, bildiriler, kitaplar, raporlar vb. gibi birçok bilimsel yayın türünden bahsetmek mümkündür. Bibliyometrik analiz açısından en önemli veri setlerini bilimsel makaleler oluşturmaktadır (Polat ve Alkan, 2015). Bu noktada bilimsel makale ifadesinin altını doldurmakta fayda vardır. Bilimsel makaleler, var olan olgular üzerindeki gözlem ve tecrübeler sonucunda, bilimsel kapasiteye sahip bir platform üzerinden yayımlanan akademik yazılar veya farklı çalışma prensipleri kapsamında ortaya konmak istenen yeni tekniklerin bilim ve bilimsel yazım kuralları çerçevesinde yazım haline getirilmiş nüshalar olarak ifade edilebilir (Tosun vd., 2008).

Rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin gereklilikleri hem benzer hem farklı sebepler üzerine kurulmuştur. Benzer sebeplere göz atıldığında, iki faaliyet türü de bireylerin boş

zamanlarını değerlendirmek maksadıyla yöneldiği faaliyetler yelpazesini içermektedir. Bu bağlamda, bireylerin rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin her ikisine de yönelebilmesi için boş zamana sahip olmaları gerektiği aşikardır.

Bu iki faaliyetin birbirinden farklı yönlerine de göz atmak gerekirse, rekreasyonel faaliyetler bireylerin doğrudan bir şekilde yaşam gereksinimlerini karşılama ve çalışma zamanlarından arta kalan boş zamanlarında yönelebileceği çeşitli aktiviteleri içermektedir. Buna karşın turizmdeki animasyon faaliyetleri ise hali hazırda turizm faaliyetine katılmış olan bireylerin animasyon faaliyetleri dışında aldığı hizmetlerden arta kalan zamanda sahip oldukları boş zamanı değerlendirmek üzere yöneldiği faaliyetleri kapsamaktadır.

Rekreasyon ve animasyon faaliyetleri, sahip oldukları benzer ve farklı niteliklerin dışında da ilişki düzeyi yüksek iki faaliyet alanıdır. Rekreasyon, bireylerin sahip olduğu tüm boş zamanı içeren çatı bir kavram olduğu için boş zaman içerisinde sınırlı bir faaliyet alanını kapsayan animasyon faaliyetlerini de kapsayıcı bir role sahiptir. Bu bakımdan animasyonu, rekreasyonel faaliyetlerin bir parçası olarak görmek de mümkündür.

Bireyler, turizm işletmelerinin sunmuş olduğu temel hizmetler haricindeki süreç içerisinde uzun süreli boş vakitlere sahip olabilmektedir. Bu noktada turizm işletmeleri, müşterilerinin geçirdiği zamanın daha kaliteli olması adına tamamlayıcı ek hizmetler sunmaktadır. Böylelikle turizm işletmeleri, müşterilerin ana hizmetler dışında kalan süreçler içerisindeki olası tatminsizliğinin önüne geçerek proaktif bir şikâyet yönetimi ve marka algısı geliştirme sürecini de sağlamış olmak adına önemli bir iş yapmış olabilmektedir. Bu durum, çalışmanın konusunun temelini oluşturmaktadır.

Bu bilgiler ışığında çalışma, rekreasyon ve turizm alanlarının kesişmiş bulunduğu animasyon faaliyetleri üzerine gerçekleştirilmiş araştırmaları inceleyerek mevcut literatürün durumunu ortaya koymak açısından önemlidir. Yine animasyon faaliyetlerinin geliştirilmesinin konaklama işletmelerinin geleceğin potansiyel müşteri evrenine uyum sağlamaları ve rekabetçi yapılarını korumaları adına oldukça güçlü bir yardımcı faktör olması dolayısıyla mevcut literatürün incelenmesi büyük bir önem arz etmektedir.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Bilimsel analizler, akademik literatür içerisinde sıklıkla yer bulan önemli bir alandır. Bu akademik alanlardan biri olarak turizm de gelişimini sürdüren bir sosyal bilim alanı olarak bilimsel analizlerde sıklıkla tercih edilmektedir. Özellikle, turizm alanındaki araştırmacı sayısının artması, turizm literatürünün zenginleşmesine katkı sağlamaktadır. Buna bağlı olarak, turizm ile ilgili bibliyometrik analiz çalışmaları da hızla çoğalmaktadır (Hall, 2011; Wickham ve Dunn, 2011). Çalışma konusu kapsamında incelenen literatür ise genel turizm alanından daha dar bir kapsama sahip olan turizm işletmelerini kapsamaktadır.

Turizm işletmeleri: Konaklama işletmeleri, yiyecek ve içecek işletmeleri ile seyahat işletmeleri ve eğlence endüstrisinden oluşmaktadır (Demir, 2017). Konaklama işletmeleri ile ilgili yapılan bibliyometrik analiz çalışmalarından bahsedilmek istenirse ilk olarak Arslan ve Emeksiz (2016) tarafından yapılan “Konaklama İşletmelerinde Çevre Yönetimi Konusunun Bibliyometrik Profili ve Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler” isimli çalışmadan bahsetmek mümkündür. Bu çalışma ile ilgili kapsama giren makalelerin yazarları, araştırma desenleri ve araştırma yılları gibi farklı ölçütler ele alınmak suretiyle bir bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Sarı (2021) tarafından yapılan “Otel Hizmetlerinin Hizmet Kalitesinin Belirlenmesinde SERVQUAL Modeli Kullanılan Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi” adlı çalışmasında 2000-2020 yılları arasında Web Of Science dizini üzerinde taranan dergilerde yayınlanan 554 çalışma bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Anahtar kelime analizi, ortak alıntı yoğunluğu haritası ve kelime yoğunluğu haritası oluşturularak çalışma tamamlanmıştır. Bir diğer çalışma ise Çuhadar vd. (2022) tarafından yapılan “Konaklama İşletmelerinde Yapay Zekâ ve Robotik Teknolojileri: Bibliyometrik Bir Analiz” adlı eserdir. Yapay zekâ ve robotik teknolojiler hakkında bilgiler içeren uluslararası nitelikte 117 makale Web of Science dizini üzerinden tespit edilerek incelenmiştir. Bu kapsamda çalışmaların anahtar kelimeleri, çalışmaları yürüten yazarların toplam çalışma sayıları, çalışmaların yayımlandıkları dergiler ve çalışmaların yer aldığı dizinde (Web of Science) hangi kategoride yer aldıkları gibi ölçütler üzerinden veriler toplanıp analiz edilmiştir.

Konaklama işletmesi türünde hizmet veren web siteleri ve uygulamalar da bibliyometrik analiz açısından literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Bu uygulamaların başında gelen Airbnb uygulaması, literatürde birçok çalışmanın ana teması olmuştur. Airbnb uygulaması, yer değiştirme niyetinde olan tüketicilere çeşitli fiyat aralıklarında konaklama imkânı sunan bir uygulamadır (Konak, 2020). Dülgeroğlu ve Tür (2023) tarafından yapılan çalışma, güncelliği ve içeriği bakımından literatür açısından önem arz etmektedir. “Airbnb Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Profili” adlı bu çalışmada, 27 çalışma incelemeye alınmış ve yayın yılı, incelenen çalışmaların üniversitelere göre dağılımı, disiplinine göre dağılımı, araştırma desenine göre dağılımı, çalışmanın diline göre dağılımı ve örneklem grubuna göre dağılımı gibi farklı ölçütler üzerinden sınıflandırmalar yapılmıştır.

İkinci olarak ise yiyecek içecek işletmeleri hakkında yapılan bibliyometrik analiz çalışmaları mevcuttur. Yılmaz (2017) tarafından “Restoranlarda Bahşiş ile İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi” adlı çalışma bu analiz çalışmalarına bir örnektir. Bu çalışmada farklı veri tabanları üzerinde yer alan 201 farklı çalışmanın araştırma deseni, çalışmaların sayfası, çalışmaların ana temaları ve kaç yazarlı olarak gerçekleştirildiği gibi ölçütler üzerinden bir bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. Aydın (2017) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışma olan “Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (Yöktez) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi” adlı çalışmada 1988-2013 yılları arasında yazılan tezler baz alınarak 179 çalışmaya erişim sağlanılmıştır. Araştırma türü, tez yazarının danışmanı, araştırma alanı ve araştırmanın yürütüldüğü anabilim dalları gibi farklı sınıflandırma ölçütleriyle bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir.

Son olarak, literatürde seyahat acenteciliği ile ilgili yapılmış olan bibliyometrik analizler mevcuttur. Aylan (2021) tarafından yapılan “Seyahat Acenteciliği Konulu Uluslararası Makalelerin Bilim Haritalama Tekniği İle Bibliyometrik Analizi: Scopus Veri Tabanı Örneği” adlı çalışma Scopus veritabanından 368 ayrı çalışmanın incelemesi yapılmıştır. Çalışmalar, yazar sayıları; dergi başına yayın sayısı ve sıralaması, yapılan çalışmaların hangi seneler içerisinde yayınlandığı gibi bir ölçütlendirme yöntemiyle tasnif edilmiş ve değerlendirilmeye alınmıştır. Yılmaz (2023) tarafından yapılan bir diğer eser olan “Paket

Tur Konusunda Yapılan Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Web of Science Örneği” adlı alışma Web of Science veritabanı üzerinden seçilen 108 makalenin yazar sayısı, yayın yılı, dergi adı, araştırma yöntemi ve anahtar kelimeler gibi farklı ölçütlerle incelenmesi esasıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde ise VOSviewer adlı programdan yararlanılmıştır.

Literatürde bulunan bu çalışmaların verdiği bilgiler doğrultusunda bibliyometrik analizden faydalanılan araştırmalarda yayının gerçekleştiği dergi, yazar sayısı, anahtar kelimeler, eserin yayın yılı ve araştırma yöntemi gibi genel kullanıma uygun ölçütler sıklıkla tercih edilmiştir. alışmalar, özellikle bir veri tabanında bulunan yayınlar ve yayının ulusal veya uluslararası nitelik taşıması esasına göre örnekleme kümelerini değerlendirmeye dayalıdır.

YÖNTEM

Çalışma, turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri üzerine odaklanan bir bibliyometrik analiz çalışmasıdır. Bibliyometrik analiz, belirli bir bilim dalında yürütölmüş olan çalışmaların gelişimi, yönelimi ve ilerleyişini tespit etmek ve açıklamak üzerine kurulu bir araştırma yöntemidir (Üstdiken ve Pasadeos, 1993).

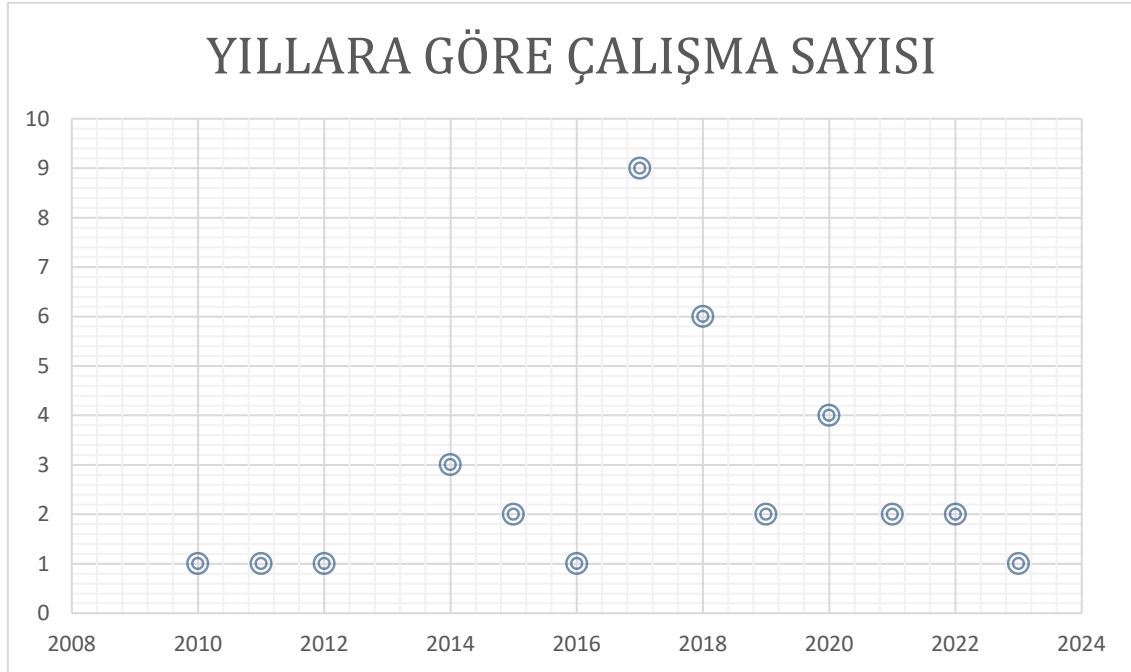
2000-2023 yılları arasında turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili gerçekleştirilmiş olan 39 çalışmanın; araştırma yöntemi, anahtar kelime sayısı, yayın türü ve yayın yapanların ünvanına göre değerlendirilmesi üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda “turizm ve animasyon”, “konaklama işletmeleri ve animasyon faaliyetleri”, “yiyecek ve içecek işletmeleri ve animasyon faaliyetleri” ile “seyahat işletmeleri ve animasyon faaliyetleri” anahtar kelimeleri kullanarak, Google Akademik ve Yöktez üzerinde bulunan ve TR Dizin, SOBIAD, Asos Index ve Academic Keys dizinlerinde taranan çalışmalar tespit edilerek inceleme altına alınmıştır.

Çalışma kapsamında yalnızca makale ve tez çalışmalarına erişim sağlanabilmiştir. İlgili literatürün mevcut durumunu ortaya koymanın yanı sıra bu alandaki çalışmaların gelecekteki nitelik ve niceliği açısından da bir fikir geliştirme amacı taşımaktadır. Ayrıca alışma, yapılacak olan yeni çalışmaların araştırmacılar tarafından duyarlılıkla ve farkındalıkla geliştirilmesi adına katkı sağlaması amacıyla hazırlanmıştır.

BULGULAR

İlgili literatür incelendiğinde ulusal yazının tarandığı çeşitli indeksler üzerinde yapılan taramalara göre turizm sektöründeki animasyon faaliyetleri ile ilgili akademik çalışmaların geçmişi 2000 yılına değin uzanmaktadır. Bu süreç içerisinde yıllara göre dalgalanmalar yaşanmasına karşın 2023 yılına kadar ilgili literatürde çalışmalar yapılmaya devam edilmiştir.

Şekil 1. Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetleri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde, turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili çalışmaların yıllara göre dağılımı görülmektedir. 2008 ve 2009 yılları arasındaki verileri gösteren grafiğe göre ilgili süre zarfı boyunca çalışma sayısı bakımından bir durgunluk gözle çarpılmaktadır. 2010 ve 2013 yılları arasındaki çalışma yoğunluğuyla beraber ilgili grafik yukarı yönlü olarak seyretmiştir. 2013 yılında çalışmalar, araştırmanın kapsadığı son yıl olan 2023 yılına değin son kez kesintiye uğramıştır. Buna müteakip 2014 yılında analizin dahil olduğu 2000 yılından itibaren ilgili alanda görülen en yoğun yayın dönemi yaşanmış ve 2017 yılına dek bu yayın sayısının üzerine çıkılamamıştır. 2017 yılında toplam 9 yayın

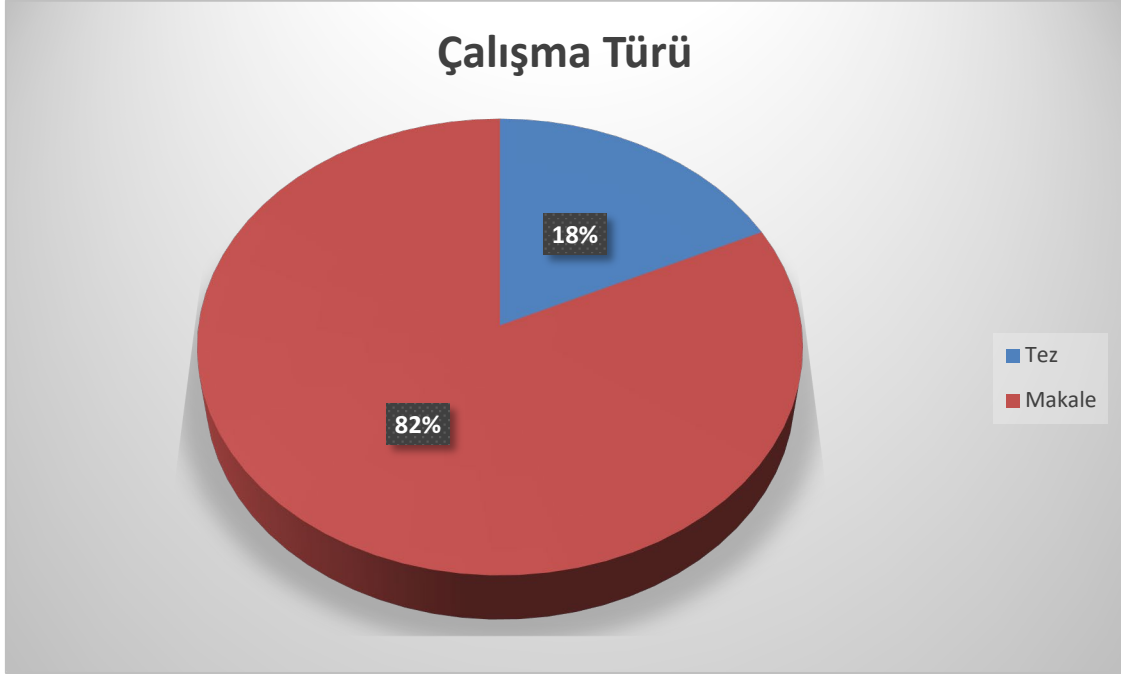
yapılarak böylelikle analizin gerçekleştiği 2000-2023 yılı aralığındaki en yoğun yayın yılı 2017 yılı olmuştur. 2017 yılından itibaren de grafikte gözlemlenebilecek çalışma sayıları yıllara göre dalgalanarak devamlılığını sürdürmüştür.

Şekil 2. Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetleri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Anahtar Kelime Sayılarına Göre Dağılımı

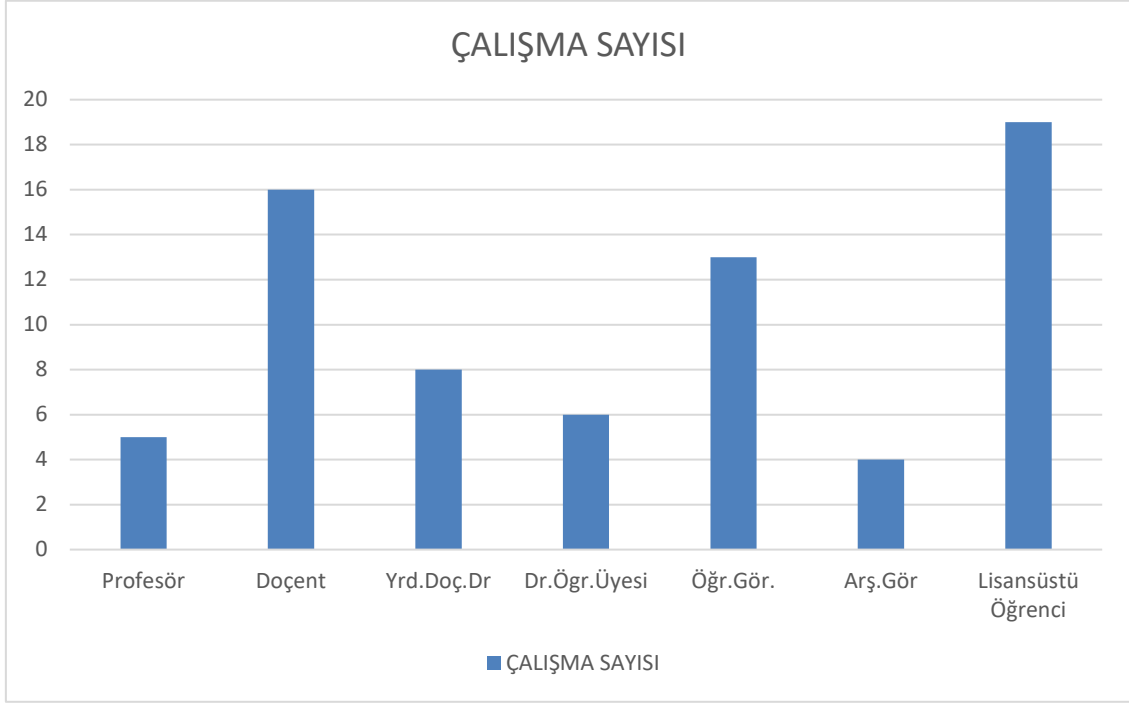
Çalışmanın ikinci parametresi, yapılan yayınlarda kullanılmış olan anahtar kelime adedidir. Grafik 2 incelendiğinde çalışmalarda en az 3 adet anahtar kelime kullanıldığı gözlemlenmektedir. Aynı zamanda bu sayı analiz edilen tüm yayınlar içinde 6'yı geçmemektedir. Yapılan çalışmaların 11'inde 3 anahtar kelime kullanılmıştır. Böylelikle 3 anahtar kelime kullanan yayınların toplam yayınlara olan oranının %28 olduğunu ifade etmek mümkündür. Çalışmada en fazla sayıda kullanılan anahtar kelime sayısı 4'tür. Toplam 20 çalışmada 4 anahtar kelime kullanılmıştır. 4 anahtar kelime kullanılan yayınların toplam yayınlara oranı ise %51'dir. 7 çalışmada 5 anahtar kelime kullanılırken, 5 anahtar kelime kullanılan yayınların toplam yayınlara oranı ise %18'dir. Son olarak 1 çalışmada ise 6 anahtar kelime kullanılmıştır. 6 anahtar kelime kullanılan yayınların sayısı yalnızca 1'dir. İlgili literatür incelendiğinde en çok tekrar eden anahtar kelimelerin ise “eğlence”, “animasyon departmanı” ve “turizm” olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetleri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Yayın Türüne Göre Dağılımı

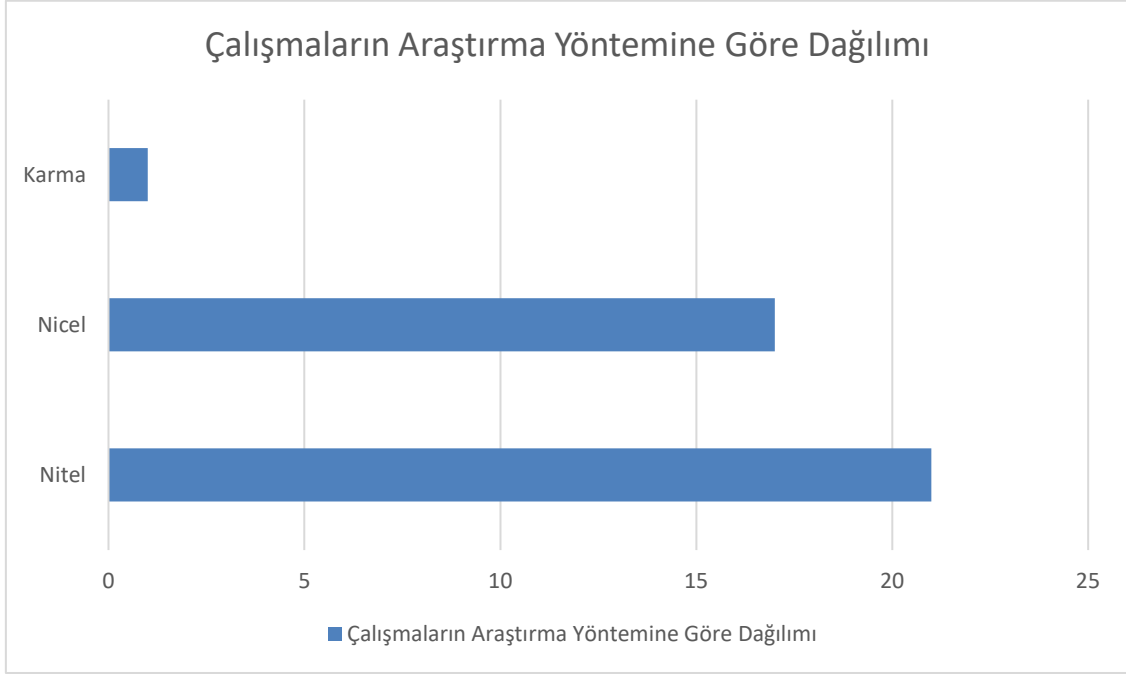
Çalışmada inceleme altına alınan 39 yayın, türlerine göre incelenmiştir. 39 yayının 32'si makale türünde yapılan yayınlardan, 7 yayın ise tez formatında yapılan yayınlardan oluşmaktadır. 32 makalenin 22'si araştırma makalelerinden oluşurken, kalan 10 makale derleme niteliği taşımaktadır. Bu inceleme sonucunda, turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili yapılan yayınların %82.1'inin makale, %17.9'unun ise tez çalışmalarından oluştuğu tespit edilmiştir.

Şekil 4. Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetleri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Yayını Yapan Araştırmacıların Unvanına Göre Dağılımı

Çalışmaların analiz ölçütlerinden bir diğeri ise ilgili alanda yayın yapan araştırmacıların ünvanları üzerine kuruludur. Yayınların %73.2'si çeşitli ünvanlara sahip akademisyenler tarafından yapılmış yayınlardan oluşurken, yayınların geriye kalan %26.8'i ise yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden oluşan lisansüstü öğrenciler tarafından yapılmıştır. Bu oranların, sayılar üzerinden okunması gerekirse ilgili 39 yayının yayıncı listesinden 19'u lisansüstü öğrencilerden oluşurken; 16 yayın doçentler, 13'ü araştırma görevlileri, 8'i yardımcı doçentler, 6'sı doktor öğretim üyeleri ve 5'i ise profesörlerin yayıncı listelerinde yer aldığı araştırmacılardan oluşmaktadır.

Şekil 5. Turizm İşletmelerinin Animasyon Faaliyetleri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Çalışmada yer alan yayınların son değerlendirme ölçütü ise araştırma yöntemleri üzerine kuruludur. Yapılan 39 yayının 21'i nitel araştırma yöntemlerinden faydalanarak oluşturulmuştur. 17 yayın, nicel araştırma türünden faydalanan çalışmalardan oluşturulmuş ve geriye kalan 1 yayın ise karma araştırma yönteminden yararlanarak ortaya konmuştur. Grafikten de anlaşıldığı üzere yayınların ağırlıklı çoğunluğu nitel araştırma yöntemine dayalı çalışmalardan oluşmaktadır. Bu oran, yayınların toplamı içinde %54'ü bulmaktadır. Beraberinde yayınların %44'ü ise nicel araştırma yöntemine dayalıdır. Son olarak yayınların yalnızca %2'si ise karma araştırma yönteminden faydalanmak suretiyle yapılmıştır.

SONUÇ

Turizm literatüründe önemli bir miktarda işlenen ve ele alınan araştırma konularından biri de turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleridir. Çalışmada, taranan indeksler üzerinden elde edilen verilere dayanarak 23 yıllık bir süredir ilgili alandaki literatürün oluşma sürecini sürdürdüğü tespit edilmiştir. 2017 yılına dek belirli yükseliş ve düşüşlerle

seyrini sürdüren turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri konulu yayınların 2017 yılında en popüler dönemine eriştiğini ve bu çalışmanın kapsamış olduğu son yıl olan 2023 yılına kadar da dikkat çekici bir trend içerisinde olduğu görülmektedir. Bu bakımdan turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili farklı çalışmaların üretilmesine yönelik araştırmacı iştahının güncelliğini koruduğunu ifade etmek mümkündür.

Çalışmada analize tabi tutulan yayınlar, araştırma yöntemi kıstası üzerinden de değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu kapsamda çalışmaların çoğu makale türünde yayınlanmış ve bu alanda üretilen tez çalışmaları oldukça sınırlı kalmıştır. Turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri çerçevesinde üretilen tez çalışmalarının düşük yoğunlukta olması, tez aşamasında bulunan lisansüstü öğrencileri için ilgili literatürde önemli miktarda yayın yapma imkânı bulunma fırsatını da göz önüne sermektedir.

Yayınların yayıncı listelerinde bulunan araştırmacıların unvanı üzerinden yapılan değerlendirmeler neticesinde akademik unvana sahip araştırmacıların yanı sıra önemli miktarda lisansüstü öğrencisinin bu alana ilgi gösterdiği görülmektedir. Bu durum, ilgili konunun akademi dünyasının her kesimine hitap eden kapsayıcı bir özellik taşıdığına işaret etmektedir.

Bulgular incelendiğinde, özellikle mevcut lisansüstü tez sayısının oldukça az olması, turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri üzerinde yapılacak çalışmalar için mevcut akademik kaynak sayısını sınırlamaktadır. Son yıllarda ilgili alanda yapılan akademik yayın sayısının düşük bir trend içerisinde yer alması da bu alandaki popüleritenin ve yayın iştahının azaldığını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın en önemli sınırlılıklardan biri, ilgili literatürdeki çalışma sayısının az olmasıdır. Ayrıca ilgili literatürde yer alan çalışmaların çoğunlukla makale türünde olması, mevcut çalışma açısından araştırma türleri kapsamında geniş bir analiz yapma olanağını sınırlamaktadır. Bu doğrultuda, benzer nitelikte bir çalışmanın daha verimli bir şekilde yapılabilmesi için ilgili literatürde daha yoğun bir akademik yayın hacminin oluşması gerekmektedir.

Sonuç olarak, bireylerin doğal ihtiyaçları gereği çalışma zamanları dışında, tatil esnasında da taşıdığı eğlence uyarısının bir sonucu olarak turizm işletmelerinin eğlence olgusuna yönelik sektörel çabaları sürmektedir. Bu durum, akademik literatür açısından da uygun bir çalışma zemini oluşturarak turizm işletmelerinin animasyon faaliyetleri ile ilgili olguların, olayların ve sorunların ele alındığı birçok yayının yapılmasının nn açmıştır. Bu alışma ise ilgili literatürde yer alan çalışmaların bibliyometrik analize tabi tutularak literatürün detaylı bir fotoğrafının çekilmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

Al, U., Soydal, İ. & Yalçın, H. (2010). Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilig'in Değerlendirilmesi. *Bilig*, 55, 1-20.

Arslan, E., & Emeksiz, M. (2016). Konaklama İşletmelerinde Çevre Yönetimi Konusunun Bibliyometrik Profili ve Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 1(1), 1-12.

Aydın, B. (2017). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (Yöktez) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 2(1), 23-38.

Aylan, S. (2021). Seyahat Acenteciliği Konulu Uluslararası Makalelerin Bilim Haritalama Tekniği ile Bibliyometrik Analizi: Scopus Veri Tabanı Örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 8(2), 15-36.,

Çuhadar, M., Demiray, G., Öztürk, M., & Alabacak, C. (2022). Konaklama İşletmelerinde Yapay Zekâ ve Robotik Teknolojileri: Bibliyometrik Bir. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(2), 1550-1580.

M. Demir, (2017). "Endüstriyel Boyutu ile Turizm," *Genel Turizm*. Ankara: Detay Yayınevi, pp.32-45.

Dülğaroğlu, O., & Tür, E. (2023). Airbnb üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik profili. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 13(1), 175-191.

Hall, C. M. (2011), „Publish Or Perish? Bibliometric Analysis, *Journal Ranking And The Assesment Of Research Quality İn Tourism*” *Tourism Management*, 32(1), Ss.16- 27.

Konak S. (2020). İstanbul'u Ziyaret Eden Yabancı Turistlerin Airbnb Uygulamasını Tercih Etme Nedenleri, *International Journal Of Contemporary Tourism Research*, 4(1): 79-90.

Polat, Z. A & Alkan, M. (2015). Jeodezi, Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi, Tmmob Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası, 15. *Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 25 28 Mart 2015, Ankara.

Sarı, E. B. Otel İşletmelerinin Hizmet Kalitesinin Belirlenmesinde Servqual Modeli Kullanılan Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *International Journal Of Contemporary Tourism Research*, 5(Özel Sayı), 47-54.

Savrun, B., & Mutlu, H. M. (2019). Kent Lojistiği Üzerine Bibliyometrik Analiz. *Kent Akademisi*, 12(2), 364-386.

Tosun, Z., Karabekmez, F. E., Keskin, M., Duymaz, A., & Savacı, N. (2008). Bilimsel Makale Nasıl Hazırlanır?. *Türk Plastik Rekonstrüktif Ve Estetik Cerrahi Dergisi*, 16(3), 147-153.

Turan, F., Dınçer, M. Z., & Dınçer, F. İ. (2017). Türkiye'de Kırsal Turizm Alanlarında Animasyon Hizmetlerinin Değerlendirilmesi. *International Journal Of Social And Economic Sciences*, 7(1), 18-25.

Üsdiken, B., & Pasadeos, Y. (1993). Türkiye'de Örgütler ve Yönetim Yazını. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2), 73-93.

Wickham, M. ve Dunn, A. (2011). Analysis of the Leading Tourism Journals 1999-2008, *Advancing the Social Sciences of Tourism*, Surrey Üniversitesi, (<http://epubs.surrey.ac.uk/7073/>) 28 Haziran-1 Eylül 2011.

Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252.

Yılmaz, E. G. (2023). Paket Tur Konusunda Yapılan Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Web Of Science Örneği (Bibliometric Analysis Of Research On Package Tour: A Web Of Science Example). *Journal Of Tourism & Gastronomy Studies*, 11(3), 2380-2400.

Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 65-79.